

Stockholms stads drätselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset». Drätselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första och tredje tisdagen i varje månad kl. 2,30 e. m. (under juli och augusti månader endast ett ordinarie sammanträde i månaden).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende under drätselnämnden, som ursprungligen, oavsett plenären, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvakts- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog

den förut av drätselnämnden utförade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörigen iakttages, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställas. I avseende å uppörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den i kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälans till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelsens statförslag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drätselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens för-

DN.

valtning ställde fonder och donationer, där ej annat särskilt blivit stadgat (se sid. 61). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppördsmyndighet för hundskatt och nöjesskatt.

Enligt lag den 15 juni 1923 och överståthållarämbetets beslut den 18 sept. 1923 skall drättselnämnden vidare, jämlikt lagen den 11 okt. 1912 om skogsaccis och om virkestaxering verkställa taxering av avverkat virke, beräkna utgående skogsaccis samt handhåva förvaltningen av skogsaccisfonden.

Drättselnämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige, varvid, om så äskas av behörigt antal väljande, proportionellt valsätt skall användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningsskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi, och till vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enhanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde. Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll föra den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde.

Instruktion m. m. K. instruktion för Stockholms stads drättselnämnd den 19 mars 1920, med ändring den 31 dec. 1920. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920.

Stat år 1925. Utgifter: 32,198,000 kr. (därav att täckas med lånemedel 250,000 kr.); inkomster: 29,627,000 kr.

Drättselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Berglund, J. E., kassör.

*Borgström, A. G. S., justitieråd.

Erikson, G. O., kassör, stadsfullm.

*Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm.

Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.:
2:e vice ordf.

Suppleanter.

*Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare.

*Ekman, V. R., direktör.

Anderson, B. T. A., handlande.

Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

Drättselnämndens delegerade.

Drättselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, även som uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv och bibliotek.

Borgström, A. G. S.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

Delegerade för låneärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar fatta beslut rörande lånevillkor vid utlåning från av nämnden förvaldade fonder eller andra nämndens medel).

Lindmark, C. A.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskatteärenden.

Erikson, G. O.; Lidman, C.; Malm, P. L., stadskamrerare.

Kassaförvaltare.

Malm, P. L., stadskamrerare; Bohman, A. G., drättselkamrerare (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer¹⁾

(utsedd av stadsfullmäktige för granskning av 1924 års räkenskaper och förvaltning).

Bjurström, D. A., generalkonsul.

¹⁾ Drättselnämndens revisorer granska jämväl räkenskaperna för de myndigheter, för vilka särskilda revisorer ej utses, nämligen byggnadsnämnden, mantalsnämnden, statistiska kontoret samt handels- och sjöfartsnämnden.

Carlsson, B. A., förste aktuarie, stadsfullm.
Lindbäck, C. V., postexpeditör.
Ljungberg, K., ekonomidirektör.
Nissvandt, S. G., direktör.
Suppleanter:
Magnusson, C. A., handlande.
Mattelin, K. G. K., överpostiljon.
Zetterlund, C. R., kontorschef.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. $\frac{1}{2}$ 1927); t. 341 29;
mottagningstid: 1,30—3.

Kanslist (15).

Fritjofson, G. V.

Två amanuenser (3,000 kr.), en vakt-
mästare (6) (även å kammarkontoret).

Drättselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—3.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratören åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876, med ändringar den 7 aug. 1889 och 30 maj 1895.

Sekreterare
(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S.; mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).
Rigné, Valborg M.

Stadens (drättselnämndens) ombudsmansexpediton.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de inteckningar, som tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anfallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Drättselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drättselkamreraren och registratörsexp. 1 tr.), C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—4,30.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drättselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drättselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drättselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppördsmän och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drättselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drättselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion ålīga stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av drättselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drättselnämnden genomfördes, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens bemyndigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för bud-

DN.

getredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper handhar kammarkontoret enligt kassa- och räkenskapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstenämnden och mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfartsnämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskomelser har kontoret jämväl övertagit *dels* kassaväsendet för stadshusnämnden, nykterhetsnämnden, frihamnsnämnden och i viss omfattning även för hamnstyrelsen och gatunämnden, *dels* såväl bokföring som kassaväsen för överståthållarämbetet (utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, stadsplanenämnden, rättshjälpsanstalten, biblioteksstyrelsen, skönhetsrådet och samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus.

I sammanhang med antagandet av kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tillsvidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Malm, P. L.; t. 341 26; mottagningstid: 1,30—3,30.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Drätselkamrerare (24).

Bohman, A. G.; t. Kungsh. 12 45; mottagningstid: 9—11.

Registratorsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Karlsson, E. A., tjl. (se sid. 67), *tjf.* Lindström, E. L. A.; Gilljam, K. G., *tjf.*
En amanuens (3,900 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Strandberg, Paula H.; Bergström, E. U. (Ulla).

En **kontorsskrivare** (7) (med tjänstgöring företrädesvis hos borgarrådet för drätselroteln), en *extra tjänsteman* (exspektanslön 3,600 kr.), tjl.

Budgetkontrollsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Gustafson, J. A. T.

Bokhållare (17).

Hagström, E. J. H., *tjf.*, tjl. (se nedan), *tjf.* Karlsson, J. I.

En amanuens (3,900 kr.), ett *extra biträde* (1,860 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (18).

Smedin, C. A., bokhållare (17), *tjf.*

En amanuens (3,900 kr.), ett *kontorsbiträde* (5).

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Lindvall, E. L., bokhållare (17), *tjf.*

En amanuens (3,300 kr.), en *kontorsskrivare* (7), ett *extra biträde* (1,980 kr.).

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).

Hagström, E. J. H., *tjf.* bokhållare (17), *tjf.*

Kassörer (17).

af Donner, G. A. J.; Johnson, A. W.

En amanuens (4,200 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Pyk, Inez M. M.

En *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).

Vakant, *tjf.* Brodin, N. A., stadsbokhållare (se nedan); mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

Spång, P. E. (se sid. 195), *tjf.*

En amanuens (3,900 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Ett *kontorsbiträde* (5).

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).

Brodin, N. A., tjl. (se ovan), *tjf.* Ekwall, N. A., bokhållare (18); mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (18).

Svensson, S. A.; Grundström, N. E., *tjf.*

Fyra amanuenser (4,200—3,600 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Oterdahl, Hilma O.

En *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Obligationsavdelningen.

Föreståndare (19).

Palm, G. E.; mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

Arvidson, H. A.

En amanuens (3,300 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Högborg, Karin.

En kontorsskrivare (7), ett extra biträde (2,100 kr.) samt tillfälliga biträden.

Tjänstemän, som på grund av förordnanden i uppbörsverket (se ovan) åtnjuta tjänstledighet.

Ruus, R. A., bokhållare (18); Georgii, N. H., bokhållare (18); Öberg, A. S., bokhållare (18); Wallenberg, K. A., bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8)

Winberg, K. A.

Sex vaktmästare (6) (därav en tillika å ombudsmansexp.), tre extra vaktmästare (2,100—1,980 kr.) samt sju vaktmästarbiträden (1,860—1,380 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.*Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; (7:e revisionslotten se nedan); expeditionstid: 9—11,30 samt 1,30—3.*

Redan i mitten av 1700-talet fanns å Stockholms stads stat anställt en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbörsmäns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekviderade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöill denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a afdelning. Häri gjorde dock stadsfullmäktige år 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättingars räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. År 1870 antogs stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisorerna, enligt vilken denne skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att

granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget åt revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893. Enligt denna instruktion, som alltjämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillses, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Stadsrevisorn äger att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan ock en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering av uträkningarna skall tillses, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbörande myndigheter fattade beslut eller i övrigt givna föreskrifter äro iakttagna.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisor, började redan år 1910 fördela sitt arbete å afdelningar eller lotter, men först från och med år 1918 har denna uppdelning vunnit stadga. Från och med år 1922 är arbetet uppdelat i åtta revisionslotter, vilkas omfattning framgår här nedan.

Beträffande ett av särskilda kommitterade framlagt förslag till omorganisation av stadens revisionsväsende se under Kommittéer.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).

Billing, J. M. A.; personligen t. 341 39; mottagningstid: 10—12.

Revisionskontorets expedition.*Registrator (9).*

Lindhall, Hulda A.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av Stockholms stads bokslut samt stadens lån och lånemedel m. m.)

Förste revisor (21).

Barkman, E. V.; personligen t. 303 57.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma (exspektanslön 4,800 kr.).

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare.

DN.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens jämte handels- och sjöfartsnämndens, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, tjänstenämndens och löneavtalsnämndens räkenskaper och bokslut samt stadens fonder.)

Revisor (19).

Mathson, M. C. R. G.

Bokhållare (13).

Ericson, G. E. H.

En *kontorsskrivare* (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens och hamnstyrelsens räkenskaper och bokslut samt byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets inkomstdiariet.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

Bokhållare (13).

Lindberg, C. S.

En *kontorsskrivare* (7).

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

5:e revisionslotten.

(Granskningen av arbetsförmedlingens, fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens, nykterhetsnämndens, frihamnsnämndens och lärlings- och yrkesskolestyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoledirektionens, rättsbataljonsanstaltens och styrelsens för Liljevalchs konsthall räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

von Krusenstjerna, C. G. A., tjf. (se gatunämnden), tjf. Kjellgren, G. F.

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va. (gasverket); t. gasverket 52.

(Granskningen av industriverksstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; t. Vasa 14 73, gasverket 53.

Bokhållare (13).

Persson, M. B.

En *kontorsskrivare* (7).

8:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens, polisverkets och stadshusnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13).

Alvarsten, S. F. N.

En *kontorsskrivare* (7).

Tjugu amanuenser (4,200—2,820 kr.), tretton manliga *e. o. tjänstemän* (2,520—1,800 kr.), fyra kvinnliga *e. o. tjänstemän* (2,340—1,620 kr.), en *vaktmästare* (6), en *extra vaktmästare* (2,100 kr.).

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12), St.; t. 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—3.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlänleinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas ur ett stort, runt torn, en kvarleva av Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder (1534—1637, spridda år), utskennings- och vägböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaktsinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skråväsendet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. Ävenså förvaras där kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776). Likaledes inrymmas där bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket, som upprättades 1900, är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi

samt i anslutning härtill för allmän stadshistoria. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställd av drätsel-nämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1925. Utgifter: 66,975 kr.; inkomster: 540 kr.

Arkivföreståndare (20).

Bolin, E. G.

En amanuens (5,700 kr.), en e. o. amanuens, ett extra skrivbiträde.

Vaktmästare (7).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlurstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. 113 11, Norr 23 83; *expeditionstid:* 9,30—3, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—2.

Kassakontoret: t. 113 06, Norr 25 23; *expeditionstid:* 9,30—3, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—2.

Expeditionen för inlämning av auktions-gods: t. 113 46, Norr 28 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan-nämnda rådmännen. År 1694 lades auktionsverket under magistratens direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under magistratens direktion; den närmaste tillsynen utövades av tvenne rådmän med titel direktörer. Det före 1907 gällande reglementet utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Nytt reglemente samt ny tjänste- och av-löningsstat för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egen-dom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätsel-nämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Vid försäljning genom auktionsverket erlägger säljaren till verket viss avgift, i regel utgående med vissa procent å inropssumman (se närmare reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Av drätsel-nämndens första avdelning fastställd instruktion för auktionsverket den 12 maj 1908 med tillägg och ändringar den 2 april 1912, 7 mars 1916 och 2 jan. 1919.

Stat år 1925. Utgifter: 316,700 kr.; inkomster: 317,870 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. 113 11, Norr 23 83; mot-tagnings-tid: 1—2.

Kamrerare (19).

Strauss, G. B.; t. 113 11, Norr 23 83.

Auktionskommisariier (18).

Bauman, S. G.; Fridholm, T.; Thalén, U. E.

Kassör (17).

Ruus, E. H.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Alfheim, B. R.

Notarier (13).

Westberg, E. T.; Britton, S. A. H.; Holmin, S. E. N.; Rosell, N. E.; Palmgren, G. E.

Fyra e. o. notarier (anslag 6,000 kr.).

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F.

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. 113 46, Norr 28 10.

Tre utropare (8), aderton auktionsvakt-mästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

Myntgatan 4, 1 tr., St.; t. 115 13; ex-peditionstider: visning och lösning: tis-dagar och fredagar 11—3,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11 f. m.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förrättades 1664. Varken då eller under hela

DN.

senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr sid. 59). År 1702 klagade detta verk hos kansli-kollegium över Richard von der Hardts intrång »med sin upprättade bookauktion». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kansli-kollegium. Von der Hardt erhöi den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »aldes afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätsel-nämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid 54). Verksamheten vid bokauktionskammaren upplätes på entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätsel-nämnden prövas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inrops-summan (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätsel-nämnden och entreprenören den 28 juni 1922.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. 115 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 2—3 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En *notarie* (avlönad av staden med 3,000 kr.), en *mäklare*, tre *vaktmästare* och tre *kvinnliga biträden* (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vadera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätsel-nämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enskede, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Hjorthagen, Bromma, Älvsjö, Aspudden och Mid-sommarkransen. Musiken utföres genom av drätsel-nämnden engagerade militärmusikkörer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sängkonserter av manskör i samband med instrumentalkonserterna. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Paviljongernas skötsel ombesörjes av fastighetskontoret.

Anslag för år 1925: 44,000 kr.¹⁾

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 142, Va.; t. Norr 208 48; expeditionstid: 9,30—3,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882 med 5 kr., 1883—1891 med 10 kr., 1892—1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilse-komma, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln av detta hundstall har drätsel-nämndens första avdelning genom kontrakt den 3 nov. 1908 (ändr. 7 aug. 1923) uppdragit åt svenska hundskyddsföreningen, som anställer och avlönar en av drätsel-nämnden och polismyndigheten godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med en krona per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare anhålls inom fem dagar, erlägger staden en krona per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pällitlig djurvård enligt vissa av drätsel-nämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, dödas hunden.

¹⁾ I detta anslag ingår ett belopp av 4,000 kr., att disponeras av föreningen Södra folkparken i Stockholm, u. p. a., för anordnande av säng- och musikföreställningar inom nämnda park (se vidare avd. 4).

Författningar. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1925—27, fastställda av överståthållarämbetet den 29 dec. 1924.

Stat år 1925. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 6,450 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1925 till 204,000 kr.

Vårdare
(2,400 kr.; fri bostad).

Andersson, C. G. A.

Av drätselnämnden förvaltrade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1924, tab. 214); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgrénska fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvud delen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelns befordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befutliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställ des av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handels högskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handels högskola* i huvudstaden; år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (radiumhemmet);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek*;

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan*.

Fondens storlek uppgick vid 1924 års slut till 2,528,262: 81 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 204,193: 33 kr. och räntor 324,069: 48 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av bonom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel ansås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparen uppförts en bostadsbyggnad om 125 eldstäder förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum samt år 1922 ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparen med 101 eldstäder och det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet med 89 eldstäder.

Fonden uppgick vid 1924 års slut till 2,271,213: 46 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 271,213: 46 kr.

Tj.N.

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

*Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—2,30.*

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöt stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna löne reglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att beförda enhet och likförmighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.¹⁾

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförts. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas stafförslog, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 2 febr. 1925 för sin del antagit och hos kungl. maj:t hemställt om erforderliga författningsändringar för inrättande av en särskild besvärinstans (Stockholms stads förtroendenämd), bestående av stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande samt två av kungl. maj:t utsedda ledamöter, för prövning av besvär över nämnders och styrelser beslut i vissa tjänstefrågor.

avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års löne reglering be myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlöningsförmånerna för den på extra stat avlönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhöiit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefs-tjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare be myndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämndens sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekretären närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller chefs-tjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsområde. Sådän representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänstemän, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänste-

man äga rätt att i ärende av här ifrågasvarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvänne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändr. den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924 samt 2 febr. 1925.¹⁾ Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 20 febr. och 18 dec. 1922 samt 28 juni 1923 (fastställda av kungl. maj:t den 28 april 1922 och 14 mars 1924). Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922 och 28 juni 1923. Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspekturer vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskola, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922 samt 15 jan., 18 och 28 juni 1923. Avlöningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lærings- och yrkesskolor, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1923. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbořdsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändr. den 28 juni 1923 och 2 febr. 1925.¹⁾ Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 ang. reglering av stadens pensioner, under-

stöd och olycksfallersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa kristidshjälp för pensionärer hos änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande.

Stat år 1925. Utgifter: 54,000 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.

*Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Suppleanter.¹⁾

*Edberg, F. O., spårvägsman.

*Andersson, E. V., förrådsmästare, stadsfullm.

*Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.

von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm.

Lindbergh, N. E., disponent, stadsfullm.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd).

Öberg, A. S., tf. taxeringsassistent.

Suppleant: Lundberg, O. T. V., tf. central-
uppbördsman.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner, löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Juhlin Dannfelt, C. G.; Wallin, J. A. (suppl.);
Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för frågor om avlöning åt extra personal.

Wallin, J. A.; Lund, C. J.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerad för frågor om anställande av överåriga.

Wallin, J. A.; Edberg, F. O. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

¹⁾ Jfr noten å föreg. sida.

TJN. Delegerade för fastställande av ersättningar för tjänstebostäder.

Nilsson, J. P.; Staël von Holstein, Ch. Mathilda;
Johansson, E. G. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1924 års förvaltning).

Andersson, T. A., ombudsman; Masreliez, G. V., revisionssekreterare, stadsfullm.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. 341 36; mottagningstid: 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En kontorsskrivare och stenograf (2,460 kr.), en vaktmästare (2,100 kr.).

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

*Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel varje
fredag kl. 3,15 e. m.*

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöt emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras försende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

Sedan förslag framkommit (se sid. 48) om inrättandet bl. a. av en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning, beslöt stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden började sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte det överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande m. m. Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning. Efter hyresnämndernas upphörande den 1 okt. 1923 har det förut med hyresnämndernas centralkansli förenade bostadsförmedlingskontoret direkt inordnats under fastighetsnämnden såsom en särskild avdelning av fastighetskontoret.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handha förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärv av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhänderväva stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer

det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å ofri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärv av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärv av fastighet för stadens räkning, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervärdet av stadens verksamhet i bostadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges

Fsn. i sådant avseende fattade beslut, så framt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan älliga kommunal myndighet.

Jämlikt kungl. brev den 30 maj 1924 har fastighetsnämnden fr. o. m. den 1 juni 1924 framt stadshusnämnden övertagit de återstående arbetsuppgifterna i fråga om stadshusets färdigställande (jfr sid. 70 och 75).

Nämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige. Ordförande skall vara ett av borgarråden och vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlita biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Även vederbörande avdelningschefer i fastighetskontoret äga enligt nämndens beslut rätt och skyldighet att närvara vid nämndens sammanträden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1925. Utgifter: 30,707,000 kr. (därav att täckas med lånemedel 12,986,000 kr.); inkomster: 15,965,900 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Övriga ledamöter.

***Lindhagen, C. A.,** borgmästare, stadsfullm.

***Magnusson, A. E.,** byggmästare, stadsfullm.

***Tengelin, K. A. H.,** tjänsteman, stadsfullm.

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordf., stadsfullm.

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Stael von Holstein, Ch. Mathilda,** advokat.

***Falk, S. G.,** direktör, stadsfullm.

***Kämpe, K. A.,** byggnadssnickare.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Fastighetssekreterare.

Björkman, C. A. J., tjl., t.jf. **Sellberg, M.** (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälans vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsätta delegationer.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Nilsson, J. P.; Stael von Holstein, Ch. Mathilda; Tengelin, K. A. H.** (suppl.); **Tengdahl, K. A.** (suppl.).

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Magnusson, A. E.; Nilsson, J. P.; Thorberg, J. A. J.; Stael von Holstein, Ch. Mathilda** (suppl.); **Carlsson, O.** (suppl.).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara; herr Carlsson är därjämte ersättare för ordföranden och fröken Stael von Holstein för vice ordföranden.

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1924 års räkenskaper och förvaltning).

Hasselgren, C. L. L., notarius publicus.

Morén, S. O. U., byggnadsingenjör.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

Suppleanter:

Nyström, C. O. A., överstelöjtnant, stadsfullm.

Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör.

Fastighetsnämndens kansli.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Kansliet förestås av fastighetssekreteraren, vilken tillika närmast under fastighetsdirektören är chef för fastighetskontorets expedition (se nedan). Fastighetssekreteraren åligger bl. a. att föra protokoll vid nämndens och dess delegationers sammanträden samt att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m.

Fastighetssekreterare (21).

Björkman, C. A. J., tjl. (se sid. 52), t.jf. Sellberg, M. (se nedan).

En stenograf (3,400 kr.).

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner se nedan; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhava den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är fördelad på sju avdelningar: expeditionen, kamerala avdelningen, gatureglerings-, lantegendoms-, husbyggnads- och hyresavdelningarna samt bostadsförmedlingen (jfr nedan).

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.).

Hasselquist, N. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1930); mottagningstid: 11—12.

Expeditionen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Expeditionen, vars chef är fastighetssekreteraren (se ovan), skall ombesörja diarieföring och registrering av till fastighetsnämndens och fastighetskontorets handläggning hörande ärenden, uppsättande och expediering av utlåtanden,

den, skrivelser, föredragningslistor m. m. samt upphandling av erforderliga kontorsförnödenheter.

Notarie (18).

Sellberg, M., tjl. (se ovan), t.jf. Karlsson, E. A. (se sid. 56).

Registrator

(5,100 kr.).

Ericsson, K. W.

En kontorsskrivare (7), fyra extra kontorsbiträden (1,980 kr.), ett kontorsbud (1,380 kr.).

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhava kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsäkringar företagas, ävensom handhava brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kameralavdelningen handhar jämväl stadens verksamhet för beredande av sekundärkredit åt byggnadsföretag med smålägenheter, vilken verksamhet främst avser fördelning å enskilda byggnadsföretagare av lån för byggnadsändamål, som antingen direkt upptagits av staden för ifrågasvarande ändamål eller ock mot tecknande av stadens borgen erhållits ur statens bostadslånefond.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. F.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Nilsson, K. M. (18), tjl.; Marcks von Würtemberg, C. A. H., frih., Lindqvist, F. P. (17); Israels-son, L. A., Ljungdahl, L. O. (13).

Kontorsskrivare (11).

Fredriksson, H. F.

En extra bokhållare (3,600 kr.), en kontorsskrivare (7), en extra kontorsskrivare (2,760 kr.), två kontorsbiträden (5), två extra kontorsbiträden (2,100 kr.), ett kontorsbud (1,860 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3, tr., C.; t. »stadshuset».

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att argiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhava ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomt-

FsN.

indelning inom fastställda kvarter, inköp och frikop av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanereglerade tomter, ekonomiska underhandlingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov. Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (25).

Eggert, G. E.; mottagningstid 10—12.

Byråingenjör (19).

Virgin, C. Å. A.

Bokhållare (17).

Harding, C. H., ingenjör.

Biträdande ingenjör
(5,400 kr.).

Giöbel, N. F.

En *amanuens* (4,200 kr.), en *extra ingenjör* (3,600 kr.), tre *ritbiträden* (7), ett *kontorsbiträde* (5), ett *extra ritbiträde* (2,100 kr.), ett *kontorsbud* (1,620 kr.).

Lantegendomsavdelningen.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».

Lantegendomsavdelningen har till uppgift att utarbete förberedande planer för icke stadsplanelagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens förseende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhava ärenden angående tomträttsupplätelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov.

Ingenjör (22).

Dahlberg, L. A.; mottagningstid: 10—12 (se även sid. 81).

Biträdande ingenjörer
(6,000—5,100 kr.).

Lundvall, Chr.; Holst, Ch. A.; Hæggström, E. A. A.; Ljunghberger, A. T.

Två *ritbiträden* (7), två *extra ritbiträden* (2,280—2,100 kr.), ett *extra skrivbiträde* (2,100 kr.), ett *kontorsbud* (1,620 kr.).

Husbyggnadsavdelningen.

Övre Munkbron 1 A, St.; t. »stadens husbyggnader».

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer desamma uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Husbyggnadsavdelningen verkställer dessutom värderingar av och utövar viss uppsikt över enskilda byggnadsföretag, som åtnjuta ekonomiskt understöd från stat och kommun (jfr sid. 67).

Arkitekt och chef (25).

Améen, K. G. (förordnad t. o. m. 1925); t. 10450 och »stadens husbyggnader»; mottagningstid: 1—3.

Ingenjör (19).

Öhman, G. A.

Ritbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (18).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.; Julin, H.

Ingenjörer (18).

Wikert, E., för byggnadskonstruktioner; Mortenson, E. T., för gas-, vatten- och avloppsledningar; Smith, A. O., för elektriska installationer.

Extra arkitekter och ingenjörer
(6,000—4,800 kr.).

Johanson, W.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Sahlin, E.; Eklöf, V. S.; Bjurbäck, S. A. E.; Olson, E. E.; Rahmqvist, C. F.

Tre *extra ritare* (4,500—2,280 kr.), ett *kontorsbiträde* (5), ett *extra ritbiträde* (1,500 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,140 kr.).

Byggnadsbyrån.

Adress: se ovan; t. »stadens husbyggnader», till expeditionen dessutom 116 24.

Stadsbyggmästare (23).

Linders, A.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

Ingenjör (19).

Westerlund, D.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

Kontrollanter (17)

(för byggnadsarbeten).

Scheja, J., kostnadsberäknare, mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2); **Persson, J.**, **Norgren, O.**, **Lund, P. A.**, mottagningstider: 2,30—3.

Extra ingenjörer

(5,400—4,200 kr.).

Johännsen, K. A. S.; **Blom, G. N.**; **Hedqvist, A. S.**

Kontrollanter (15)

(för specialarbeten).

Wessberg, A. W. (för rörledningsarbeten); **Börjesson, B. O.** (för målningsarbeten); **Carlsson, C. L.** (för plåtslagerarbeten).

Tio *extra tjänstemän* (kontrollanter m. fl.) (5,400—3,840 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Appelberg, f. Nilsson, I. K. V. (Stina), räkningskapssförare.

Tre *extra kontorsbiträden* (2,340—1,980 kr.), en *extra vaktmästare* (2,880 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (840 kr.); två *verkmästare* (14), tre *verkmästare* (12), två *extra verkmästare* (4,320—3,900 kr.), fyra *biträdande verkmästare* (4,320—3,900 kr.).

Egnahemsbyrån.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Egnahemsarkitekt

(7,100 kr.).

Engström, P. E.

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,000—4,800 kr.).

Karlsson, N.; **Arlon, E.**; **Ekeman, C. L.**

En *extra ingenjör*, en *extra ritare*, ett *extra ritbiträde* (1,980 kr.).

Extra ingenjör

(för handläggning av frågor av teknisk natur rörande stadshusbyggnaden) (7,200 kr.).

Nordgren, A. G.

Hyresavdelningen.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—3.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrodd åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämnden och införlivades med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendeupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämnden stående fastigheter.¹⁾ Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att efter bemyndigande å stadens vägnar underteckna hyres- och arrendekontrakt, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörden av hyres- och arrendeavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdarkarna), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. Tillsyningsmännen (vice värdarkarna) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendeavgifter samt i allmänhet minst en gång i veckan till stadens kassa inleverera sålunda uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomter samt till behövliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, åger tillsyningsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. Agronomen åligger att utöva tillsyn över de under nämndens förvaltning stående jordbruks- och skogsegendomarna, efterse dessas rationella skötsel samt vidtaga lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att utöva tillsyn och kontroll över koloniträdgårdsupplåtelsen, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillse, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och synar å egendomarna.

Avlöningar m. m. Trettiofyra tillsyningsmän: därav sex med $\frac{1}{2}$ % provision å inftutna hyror; aderton arvode 300—1,000 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; en arvode 3,300 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; fyra verkmästare och tillsyningsmän arvode 2,500—4,200 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; tillsyningsmannen för bostadshuset Dalagatan 35 åtnjuter ar-

¹⁾ Vissa av stadens fastigheter förvaltas av andra kommunala myndigheter än fastighetsnämnden (folkskoledirektionen, hamnstyrelsen, gatunämnden, slakthus- och saluhållsstyrelsen).

Fsn. vode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Västeråsgratan 3 arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Bondegatan 74 arvode 1,200 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Klippgatan 24 arvode 1,380 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 43 arvode 4,800 kr.

Hyresintendent (22).

Starck, P. O.; t. »stadshuset» och 303 97; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Kontorsskrivare (11).

Westerlund, Ebba M. Z.

En *extra tjänsteman* (4,500 kr.), en *amanuens* (3,840 kr.), en *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Agronom

(6,000 kr.).

Nisbeth, C. W. Cson; träffas säkrast tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

Trädgårdskonsulent

(3,700 kr.).

Gustafsson, Märta; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11 f. m.

En *extra jägmästare* (1,200 kr.), en *skogsvaktare* (13), en *värmeledningsskötare inom egendomen Slottsbacken 6* (6).

Stadshuset.¹⁾

Stadshusets telefonväxel (t. »stadshuset») hålles öppen 8,30 f. m.—10 e. m. (lördagar under juni—aug. 8,30 f. m.—7 e. m.) samt vid stadsfullmäktiges sammanträden till sammanträdenas slut; stadshusets portvakterrum t. Kungsh. 658.

Stadsfullmäktige beslöt den 27 mars 1911 att uppföra ett stadshus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen i enlighet med av arkitekt R. Östberg uppgjorda ritningar. Uppförandet av stadshuset uppdrogs åt en särskild, av stadsfullmäktige utsedd nämnd, stadshusnämnden (se sid. 75). Stadshusets högtidliga invigning ägde rum den 23 juni 1923. På hemställan av stadsfullmäktige medgav kungl. maj:t den 30 maj 1924, att då återstående arbetsuppgifter med stadshusets färdigställande fr. o. m. den 1 juni 1924

¹⁾ Stadshuset visas för allmänheten vardagar kl. 10 f. m. och söndagar kl. 12 midd. mot en avgift av 50 öre per person samt dessutom avgiftsfritt söndagar kl. 10 f. m. Stadshustornet hålles öppet för allmänheten kl. 11 f. m.—3 e. m. under tiden 1 maj—30 sept. och kl. 11 f. m.—1 e. m. övriga delar av året mot en avgift av 50 öre för gående och 1 kr. för dem, som använda hiss.

finge överflyttas från stadshusnämnden till fastighetsnämnden. Kostnaderna för stadshusets uppförande och inredning beräknades ursprungligen till omkring 7,000,000 kr., men på grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft hava kostnaderna avsevärt stegrats. Totalkostnaderna för stadshusbyggnaden, inberäknat kostnader för inredning och möblering m. m. beräknas f. n. till 16,800,000 kr. Kostnaderna hava bestridits dels med av stadsfullmäktige anvisade medel, dels med donationsmedel till ett sammanlagt belopp av omkring 1,700,000 kr., varav c:a 800,000 kr. ingå i totalkostnaderna för byggnaden.

Stadshusets förvaltning handhaves direkt av fastighetskontorets hyresavdelning.

(Beträffande uthyrning av stadshusets festivitetslokaler gälla särskilda av fastighetsnämnden antagna bestämmelser.)

Övervaktnmästare (13).

Sandahl, F. G. W.; t. 341 37.

Maskinist (13).

Lindberg, K. E. G.; t. 341 38.

En *reparatör* (7), tre *eldare* (6), en *portvakt* (1,920 kr.), fyra *nattvakter* (2,730—1,800 kr.), en *gårdskar* (2,340 kr.) och fyra *telefonister* (2,160—1,800 kr.).

Ang. *extra ingenjör för stadshusbyggnaden* se sid. 69.

Övriga fastigheter.

Tillsyningsmän och vice värdar.

Storkyrkoförsamlingen.

Elmqvist, H. S. O.; mottagning: Riddarhustorget 8, St., fredagar 8,30—9 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 245.

Klara församling.

Jäderlund, E. R. G.; mottagning: Gamla Brogatan 53, 1 tr., C., tisdagar och fredagar 8—8,30 f. m., onsdagar 7—7,30 e. m.; t. 829 73.

Kungsholms församling, öster om Polhemsgatan.

Jonsson, A.; mottagning: Gamla Brogatan 53, 1 tr., C., måndagar och lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6,30—7 e. m.; t. 339 48.

S:t Görans församling samt Kungsholms församling, väster om Polhemsgatan.

Hansson, H. O.; mottagning: Ulriksborg, C., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och sista helgfria dag i varje månad 6—8 e. m.; Grubbens gata 5, n. b., C., första och andra helgfria dag i varje månad 10—11 f. m.; t. Kungsh. 42 37.

Adolf Fredriks församling.

Halén, S. O.; Vallingatan 36, 2 tr., C.; mottagning: tisdagar 10—11 f. m. och fredagar 6,30—7 e. m.

Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Mathson, M. C. R. G.; mottagning: Övre Observatorieplan 1, n. b., Va., tisdagar och lör-

dagur 8,15—8,45 f. m., onsdagar 6,15—6,45 e. m.; t. Vasa 54 63.

Egendomen Dalagatan 35, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Peterson, Emmy M., fröken, Dalagatan 35, 1 tr., ingång D., Va.; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 210 56.

Egendomen Dalagatan 86 m. fl.
Wessberg, A. W., Dalagatan 90, 2 tr., Va.; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 15.

Egendomen Västeråsgatan 3, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Ljungfelt, Ida S., fröken, Västeråsgatan 3, Va.; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 164 22.

Jakobs församling och Johannes församling, söder om Tegnérsgatan.

Brobeck, E. U.; mottagning: Lästmakaregatan 20, C., lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 288 60.

Engelbrekts församling och Johannes församling, norr om Tegnérsgatan.
Haglund, I. E.; mottagning: Mellanvägen 2, ing. Kungstensgatan, C., lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 203 91.

Provisoriska bostadshusen i Vanadis-lunden.

Axelsson, Lilly M.; mottagning: huset nr 1 A i Vanadis-lunden, Va., onsdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m., måndagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 40.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar samt Djurgården.

Westerlund, D.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., ing. fr. hörnet, Ö. D., lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Österm. 40 86.

Hjorthagen.

Gustafsson, A. E.; mottagning: Artemisgatan 19, Hjorthagen, Värtan, måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Värtan 5 84.

Katarina församling, området väster om Götgatan.

Gellerstedt, E. H. A.; mottagning: Västra Kvarngränd 3, 5 & 7, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m., torsdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 18 53.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, väster om Katarina kyrkbacke och Stigen.
Arvidson, H. A.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., Sö., tisdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6—6,30 e. m.; t. 235 15.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, öster om Katarina kyrkbacke, Stigen och Rutens gränd.

Karlsson, O. A. F.; mottagning: Lilla Glasbruksgatan 16, Sö., tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 27.

Katarina församling, söder om Högbergsgatan, öster om Götgatan, väster om Ren-

stjärnsgatan, norr om Skånegatan samt bostadshusen vid Årstatorg.

Carlsson, C. G.; mottagning: Götgatan 67, Sö., onsdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 57 48.

Katarina församling, öster om Renstjärnsgatan och Värmdögatan, söder om Bondegatan.
Andreasson, A., Värmdögatan 55, Sö.; mottagningstid: söndagar 10—11 f. m., onsdagar 6—7 e. m. samt första helgfria dag i varje kvar-tal 6—8 e. m.; t. Söder 22 04.

Katarina och Sofia församlingar, söder om Skånegatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnsgatan och Värmdögatan.

Ahnskog, E.; mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., Sö., lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 36 80; Södermannagatan 57—59, Sö.; två mottagningar varje månad efter tillkännagivande.

Sofia församling, öster om Renstjärnsgatan och norr om Bondegatan.

Palm, G. E.; mottagning: Åsögatan 143, n. b., Sö., lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 28 75.

Egendomarna Erstagatan 11 A, B & C, Åsögatan 135 A & B, 137 A & B, Sägaregatan 6, 8 & 10.

Andersson, A. O., Åsögatan 137 B, 2 tr., Sö.; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; t. Söder 17 67.

Egendomen Bondegatan 74, bostadshus för arbetande kvinnor.

Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru, Bondegatan 74, Sö.; mottagningstid: måndagar 7—8 e. m., övriga vardagar 10—11 f. m.; t. Söder 319 67.

Egendomarna Bondegatan 68, Klippgatan 24, Skånegatan 101.

Loström, f. Frykman, E. Signe Ch., fru, Klippgatan 24, Sö.; mottagningstid: vardagar 9,30—11 f. m.; t. Söder 318 99.

Maria församling, öster om Timmermansgatan och söder om Hornsgatan.

Anderzon, A. O. W.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., Sö., fredagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Söder 23 76.

Maria församling, öster om Torkel Knutssongatan, norr om Hornsgatan.

Holmer, C. O.; mottagning: slusskontoret vid Karl Johans torg, Sö., tisdagar och fredagar 4,30—5,30 e. m.; t. Söder 338 89.

Maria och Högalids församlingar, väster om Torkel Knutssongatan och Timmermansgatan, öster om Ringvägen, söder om Hornsgatan, norr om Fatbursgatan.

Ekebohm, N. K. K.; mottagning: Prästgårds-gatan 39, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; Hornsgatan 60, 3 tr., Sö., torsdagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 79.

Högalids församling, väster om Ringvägen, norr om Sköldgatan.

FsN.

Lind, J. T.; mottagning: Brännkyrkagatan 102, Sö., tisdagar och torsdagar 8—8,30 f. m.; Hornsgatan 146 B, 4 tr., Sö., torsdagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 319 28.

Maria och Högalids församlingar, öster om Ringvägen och Sköldgatan, söder om Fatbursgatan, väster om Timmermansgatan — kv. Stiftet och Tumstocken — församlingsgränsen till Årstalunden.

Hjelmberg, A.; mottagning: kontorshuset i Årstalunden, Sö., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och andra helgfria dag i varje månad 9 f. m.—1 e. m., 5—7 e. m.; t. Söder 113 92.

Egendomen Högbergsgatan 71, 73, 75 & 77 (f. d. 43 & 45), Fatbursgatan 10 & 12.

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 71 (f. d. 43), Sö., alla dagar 10—12 f. m.; kv. Ritaren, Sö., tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; t. 217 42, Söder 305 44.

Brännkyrka församling, eigendomar utanför Enske stadsplaneområde.

Björkman, C. O., Handelsvägen 26, Enske; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10 f. m., måndagar och fredagar 6—7 e. m.; Sannadal, onsdagar 1—3 e. m.; Stora Ansefrid, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 11—12 f. m.; t. Enske 11 30.

Enske stadsplaneområde.

Karlsson, K. H., Magnebergsvägen 15, Enske; mottagningstid: tisdagar och torsdagar 6—8 e. m.; t. Enske 10 70.

Bromma stadsplaneområde.

Vakant.

Provisoriska bostadshusen (vid Alvik) i Bromma.

Nilsson, K. M., förrådskontoret, Brommavägen, Äppelviken; mottagningstid: lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6—6,30 e. m.; t. Äppelviken 305.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Myntgatan 4, n. b., St.; t. Norr 27 17; expeditionstid: 10—3, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 6—7.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar i Stockholm genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlåtit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdssamheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handha alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdsärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårdsexpedition*. (Jfr även sid. 74.)

Assistent

(4,800 kr.).

Åbergsson, Anna M.

Arkitekt

(2,400 kr.).

Rudskog, J. E. Lson; mottagning: onsdagar 6,30—7,30 e. m.

En *kontrollant för byggnadsverksamheten* (3,900 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (2,460 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,620 kr.).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö., t. 130 73, Söder 346 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som av en eller annan anledning, t. ex. för att befordras till lägerplats eller för att vara till hands vid befarat upplopp, tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringsskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten, skolresor och dylikt, för vilka inkvarteringersättning i regel erlägges av de inkvarterade. Under senare år har kasernen därjämte i stor utsträckning disponerats för inkvartering av husvillor.

Ärenden rörande inkvarteringar, vilka förut omhänderhafts av drätselnämnden, handläggas numera, enligt stadskollegiets beslut den 10 april 1920, av fastighetsnämnden.

Kasernmästare

(990 kr.).

Sellden, H., förste brandkapten.

Badinrättningar.

Förutom sju mindre kallbadhus (s. k. badsumpar), belägna vid Norr och Söder Mälarstrand, Liljeholmsviken, Bellevue (två), Ropsten och Äppelviken samt ett mindre duschbad vid Värtahamnen, äger staden två större friluftsbad, nämligen *bad- och siminrättningen i Norrström (strömbadet)* och *friluftsbadet vid Tranebergsbro* samt ett mindre *varmbadhus i Aspudden*. Samtliga badinrättningar sortera under fastighetsnämnden med undantag av duschbadet vid Värtahamnen, som står under hamnstyrelsens förvaltning.

Stadsfullmäktige beslöt den 13 december 1882, att en kallbad- och siminrättning skulle för stadens räkning anläggas i Norrström väster om Strömsborg. Badinrättningen, som blev fullt färdig år 1884, är f. n. utarrenderad till enskild person för tiden till den 1 maj 1929 mot en årlig arrendesumma av 10,000 kr. Staden bekostar allt underhåll. Arrendatorn är skyldig kostnadsfritt lämna bad och, där så kommer i fråga, simundervisning åt vissa kårer (polispersonalen, brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.) samt lärjungar vid skolor och

uppföringsanstalter; för övriga bad får arrendatorn uppbära betalning enligt i kontraktet angiven taxa.

Stadsfullmäktige beslöt den 7 juni 1922 anslå medel till anordnande av ett friluftsbad vid Tranebergsbro samt uppdrogo samtidigt åt fastighetsnämnden att handhava förvaltningen av badet i fråga. Friluftsbadet är f. n. utarrenderat till samma person, som arrenderar badinrättningen i Norrström, mot en årlig arrendesumma av 500 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av nämnda badinrättning (se ovan).

Stadsfullmäktige ansgo den 19 maj 1924 40,000 kr. för uppförande av ett mindre varmbadhus i Aspudden. Detta har uppförts å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt under 25 år upplåten tomt och utgöres av en envåningsbyggnad av trä med badstuba m. m. för tolv personer samt en mindre karbadsavdelning. Förvaltningen av badhuset handhaves av en styrelse, bestående av en av fastighetsnämnden utsedd delegerad (jämte ställföreträdare), tillika ordförande (resp. vice ordförande), samt fem ledamöter, utsedda av Aspuddens badhusförening.

Tvättthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; t. Söder 4743.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom staden mellan broarna, beslöt stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvättusinrättning i huvudstaden.

Det kommunala tvättuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkestvätterskor. I tvättuset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 21 tvättplatser, av vilka tre äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

Personal.

En *föreståndarinna* (2,400 kr.), en *maskinskötare* (3,360 kr.), ett *eldarbiträd*e (2,400 kr.).

Bostadsförmedlingen.

Riddarhusorget 8 A (gamla rådhuset), St.; t. Norr 161 60; expeditionstid: 10—3, 6—8, lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Frågan om inrättande av kommunal bostadsförmedling i Stockholm väcktes första gången år 1906 genom en motion hos stadsfullmäktige. Varken denna motion eller en år 1911 väckt ny motion, vilken senare föranledde frågans utredning genom en av stadsfullmäktige tillsatt

kommitté, ledde till något positivt resultat. Genom 1917 års hyresstegringslag ålades emellertid Stockholms stad att anordna kommunal bostadsförmedling, i anledning varav stadsfullmäktige den 7 maj 1917 beslöt inrättandet av ett bostadsförmedlingskontor i anslutning till det samtidigt inrättade hyresnämndernas centralkansli. Senast utfärdade hyresstegringslag upphörde att gälla den 1 okt. 1923, vid vilken tidpunkt jämval hyresnämndernas verksamhet upphörde. I enlighet med § 9 i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra, beslöt stadsfullmäktige den 21 jan. 1924, att den kommunala bostadsförmedlingen fortfarande skulle bibehållas samt att bostadsförmedlingskontoret skulle direkt inordnas under fastighetsnämnden såsom en särskild avdelning av fastighetskontoret.

Efter framställning från stadsfullmäktige utfärdade kungl. maj:t den 20 juni 1924 kungörelse om anmälningsskyldighet för hyresvärdar beträffande hyresledighets inträdande och upphörande i fråga om omöblerade bostadslägenheter om högst 4 rum, kök däri inbegripet. Enligt denna kungörelse, som endast gäller Stockholm och vissa andra större städer, är hyresvärd skyldig att senast å tionde dagen efter skedd uppsägning av hyresavtal — eller beträffande nybyggnad, då den byggnad, vari lägenheten är inrymd, kommit under tak — därom göra anmälan hos bostadsförmedlingen, för så vitt icke lägenheten dessförinnan blivit uthyrd. Anmälan om hyresledighets upphörande beträffande anmäld lägenhet skall göras senast å tredje dagen därefter. Försummelse att fullgöra anmälningsskyldighet medför påföljd av böter. Ifrågavarande kungörelse gäller fr. o. m. 30 juni 1924 t. o. m. 1 okt. 1925.

Bostadsförmedlingskontorets uppgift är att noga följa utvecklingen på bostadsmarknaden, att kostnadsfritt förmedla uthyrning av omöblerade bostadslägenheter om högst tre rum och kök samt att bedriva upplysningsverksamhet i hyresfrågor, allt i enlighet med en fastighetsnämnden utfärdad instruktion (ännu ej utfärdad).

Författningar. Lag den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra. K. kung. den 20 juni 1924 angående skyldighet i vissa fall för hyresvärd att göra anmälan om hyresledighets inträdande och upphörande.

Föreståndare

(4,800 kr.).

Danielsen, Helene.

Ett *expeditionsbiträde* (2,760 kr.), ett *extra biträde* (1,840 kr.).

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör

(7,800 kr.).

Berg, J. G.

FsN.

Affärsarkitekt
(7,000 kr.).

Laurelius, G. E.

Byggmästare
(6,180 kr.).

Olsson, O.

En *biträdande ingenjör* (4,800 kr.), ett *extra kontorsbud* (1,620 kr.) samt dessutom tillfälligt anställda biträden.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdssammansattheten numera tagit och ytterligare kan förväntas komma att taga, har det visat sig önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 72.) I detta syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett »*Stockholms stads koloniträdgårdsråd*».

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdssammansattheten tillhandagå fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasatta åtgärder för områdenas iordningsställande, att uppmärksamt följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhava den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vid-

taga åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling.

Rådet, som består av nio av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantegendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); Cederblom, W. F., kontorist; Dahlberg, L. A., ingenjör; Eriksson, B., korrekturläsare; Larsson, J. L., svarvarmästare; Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, vice ordf.; Schön, A. F., assistent; Starck, P. O., hyresintendent; Westholm, J. S., stadsarkitekt.

*Ersättare*¹⁾: Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat; Wahlén, P. A., skofabriksarbetare; Hæggström, E. A. A., ingenjör; Meijer, A. E., kamrerare; Lundgren, C. F. T., vaktmästare; Hård af Segerstad, Sigrid E. J., fabrikschef; Lindgren, A. T., blomsterhandlare; Nisbeth, C. W. C:son, agronom; Rudskog, J. E. L:son, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

Stockholms stads stadshusnämnd.

Stadshusnämnden.

Stadshusnämnden inrättades genom beslut av stadsfullmäktige den 15 maj 1911 med uppgift att ombesörja uppförandet av ett stadshus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen (se 1924 års kommunalkalender). Sedan stadshuset den 23 juni 1923 blivit officiellt invigt och nämnden i huvudsak slutfört sitt uppdrag, medgav kungl. maj:t den 30 maj 1924, på framställning av stadsfullmäktige, att de återstående arbetena för stadshusets färdigställande fr. o. m. den 1 juni 1924 finge överflyttas på fastighetsnämnden, vilken myndighet jämlikt sin instruktion även handhar stadshusets förvaltning (sid. 66 och 70).

Formellt kvarstår stadshusnämnden, intill dess ansvarsfrihet beviljats för 1923 och 1924 års räkenskaper och förvaltning samt slutlig redogörelse för arbetena avgivits.

Stadshusnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1924 års räkenskaper och förvaltning).

Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.

Sjöholm, G. E., grosshandlare.

Suppleanter:

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Forsner, A. P., direktör.

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; sessionstid: varje onsdag; expeditionstid: 10—3 (lördagar och dag före helgdag 10—2).

Byggnadsordningarna av 1725, 1736 och 1763 med flera år hava blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens krav. Huvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874, Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse dels genomförandet av den fastställda stadsplanen, dels tillgodoseende av det allmännas och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste inseedet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 18 dec. 1922 för perioden 1923—1926 (fyllnadsval 15 sept. 1924). För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (jfr även stadsplanenämnden, sid. 80), att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till byggnadsnämndens omvärldnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnadsnämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas.

Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Stadsarkitekten skall vara tillstådes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag finnas f. n. anställda fyra byggnadsinspektörer. Dessutom är hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 24).

Författningar m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 26 nov. 1920 och 30 sept. 1921. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 27 maj 1919, 13 maj 1921, 5 maj 1922 samt 23 maj och 20 juni 1924. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juli 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919, 31 mars 1920, 3 nov. 1921, 1 april 1922 och 20 dec. 1923. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanelagda delar av Brännkyrka och Bromma, fastställda av kungl. maj:t den 8 okt. 1920. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av kungl. maj:t den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden rekvirerade kopior av ritningar, fastställd av kungl. maj:t den 21 maj 1920. Taxa för konsultverksamhet beträffande gårdars anordnande

och planterande, fastställt av överståthållaräm-
betet den 29 okt. 1919.

Stat år 1925. Utgifter: 778,900 kr.; in-
komster: 237,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Klintberg, C. T., f. d. rådman (som led. utsedd
av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

Hafström, T. A. E., rådman (utsedd av magistraten).

Lallerstedt, E. J., professor (utsedd av stads-
fullm.).

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (utsedd
av stadsfullm.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet,
stadsfullm.: s:e vice ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Friedholm, J. A., rådman (utsedd av magistraten).

Johansson, A. W., rådman (utsedd av magistraten).

Kreüger, H., professor, stadsfullm. (utsedd av
stadsfullm.).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare (utsedd av stads-
fullm.).

Lindqvist, E. W., byggnadsingenjör (utsedd av
stadsfullm.).

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H.; mottagningstid: 11—2 (utom
onsdagar).

Delegerade för inspektion av stads- ingenjörskontoret.

Lallerstedt, E. J.; **Magnusson, A. E.**

Byggnadsnämndens revisorer.

Byggnadsnämndens räkenskaper och förvalt-
ning granskas av drätselnämndens revisorer (se
sid. 54).

Byggnadsnämndens expedition.

*Adress, telefoner och expeditionstid: se
ovan.*

Stat år 1925. Utgifter: 281,200 kr.; inkom-
ster: 60,000 kr.

Stadsarkitekt (27).

Westholm, J. S.; t. »stadshuset» och 304 33;
mottagningstid: 1—3 (utom lördagar).

Stadsingenjör (26).

Påhlman, A. E.; träffas å stadsingenjörskonto-
ret (se nedan).

Vice stadsarkitekt (23).

Bagger, J. A.; mottagningstid: 1—3 (utom
torsdagar).

Arkitekt (18).

Norborg, J.

Ingenjör (23).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 1—3
(utom fredagar).

Extra arkitekter och extra ingenjörer
(utan arvoden).

Byggnadsinspektörer (19).

Landewall, G. E. (Norrmalm och Östermalm);
Sjösteen, B. F. O. (Kungsholmen och Brom-
ma); **Bobeck, P. E.** (Södermalm, staden inom
broarna och östra delen av Brännkyrka); **Sund-
ström, K. V.** (västra delen av Brännkyrka).

Planteringsinspektör

(2,880 kr., dessutom särskild ersättning enligt
taxa).

Nilsson, K. L.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Uddquist, Elin M.

Kontorsskrivare och kassör (9).

Björk, Anna M. E.

Expeditionsföreståndare (å arkivet) (7).

Dahlgren, A. Maria W.

En kontorsskrivare (7), ett skrivbiträde
(4), en amanuens (2,700 kr.), en biträdande
tjänsteman å kansliet (2,000 kr.), en extra
stenograf (2,280 kr.), ett extra biträde (för
rit- och kopieringsgöromål) (2,100 kr.).

Förste vaktmästare (7).

Kelén, N. J. V.

Två vaktmästare (6).

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga
åt en särskild beredning att uppgöra och till
nämnden avgiva förslag till namn å nya gator,
allmänna platser och kvarter. Förutom de av
byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i
namnberedningen även en representant för skön-
hetsrådet.

Ledamöter.

Ljungström, O., fastighetsregisterförare; **Påhlman,**
A. E., stadsingenjör; **Siwertz, P. S.**, skriftställare;
Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet,
stadsfullm.: s:e vice ordf., ordf.; **Westholm, J.**
S., stadsarkitekt; **Laurin, C. G. J.**, skriftställare
(utsedd av skönhetsrådet).

BN.

Sekreterare
(1,200 kr.).

Noreen, E., docent.

Stadsingenjörskontoret.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2.

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, som efter byggnadsstadgans tillkomst år 1874 överfördes på drätselnämndens första avdelnings stat. Denne övervakade såsom en statens ämbetsman enskilda tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätsel förvaltningens tjänsteman. I sin förra egenskap uppbär han ersättning enligt taxa. År 1898 uppfördes emellertid kontoret på stadens stat mot det att dessa sportler indrogos till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbetea styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatututstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva infordrade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela rotmännen uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapiten av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad.

Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjör-, vice stadsingenjör- och arkivariebefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnads-

nämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Stadsingenjören, vice stadsingenjören, de sex ingenjörerna och arkivarien skola hava avlagt antingen lantmaterieexamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Genom beslut den 15 mars 1922 har byggnadsnämnden, sedan stadsfullmäktige den 21 dec. 1921 anslagit 10,000 kr. för år till provisorisk omorganisation av kontoret, antagit en provisorisk instruktion för kontoret, varigenom tjänstemännens åligganden anpassats efter bestämmelserna i lagen om fastighetsbildning i stad. Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i fem särskilda distrikt, omfattande: 1. Kungsholmen och Bromma; 2. Maria och Högalids förs. samt nordvästra delen av Brännkyrka (öster om Årsta och Västberga egendomar); 3. Mellersta och södra delen av Brännkyrka (Västberga, Årsta, Långbro, Älvsjö, Örby, Ersta samt Södertörns villastad); 4. Nikolai, Katarina och Sofia förs. samt östra delen av Brännkyrka (Enskede, Sköndal, Skarpnäck, Örhem och Kumla); 5. Norrmalm, Östermalm och Djurgården. Fem av kontorets ingenjörer hava förordnats att förestå resp. distrikt med åliggande att företrädesvis inom distrikten verkställa förekommande fastighetsbildningsförrättningar och därmed sammanhörande arbeten. Därför har inom kontoret inrättats en särskild avdelning för kartverksarbetet, vilken avdelning en ingenjör förordnats att såsom förste ingenjör förestå. Kontrollingenjörsgöromålen verkställas av e. o. tjänstemän.

Instruktion m. m. Stadsfullmäktiges instruktion för stadsingenjörskontoret den 1 dec. 1898 med däri den 14 febr. 1903 och den 18 nov. 1918 gjorda tillägg. (Ang. provisorisk instruktion se ovan.) Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan under byggnadsnämnden). Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1925. Utgifter: 497,700 kr.; inkomster: 177,500 kr.

Stadsingenjör (26).

Pålman, A. E. (förordnad t. o. m. 1928); mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (23).

Myrberg, O.

If. förste ingenjör för kartverket
(tilläggsarvode 1,560 kr.).

Kinnman, C. E. T., utstakningsingenjör (20).

*Ingenjörer, tf. föreståndare för
fastighetsbildningsdistrikt*

(tilläggsarvode för var och en 1,500 kr.).

Söderborg, B. E. (4:e distr.), **Dahlöf**, K. A. (3:e distr.), kontrollingenjörer (19); **Löfgren**, A. (5:e distr.), mätningenjör (19); **Hanzon**, N. (1:a distr.), **Bergström**, S. H. E. (2:a distr.), planmätningenjörer (19).

Arkivarie (18).

Ljungström, O., tjf. (se sid. 27), **tjff. Ekeley**, A. T. (se nedan).

*E. o. tjänstemän
(7,500—5,400 kr.).*

Carlquist, A. T.; **Ekeley**, A. T. (se ovan); **Bryzell**, O. H.; **Wilow**, J. A. V.; **Nilsson**, I.

Sex *förmän* (10), en *kontorsskrivare* (9), ett *ritbiträde* (9), en *kontorsskrivare* (7), nio *ritbiträden* (7), två *expeditionsbiträden* (2,820—2,340 kr.), två *vaktmästare* (6); dessutom *tillfälliga biträden och hantlangare*.

Stockholms stads stadsplanenämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadsplanenämnden.

*Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel första
och tredje onsdagen i varje månad
kl. 7,30 e. m.*

I anledning av därom väckt motion beslöt stadsfullmäktige år 1909 uppdraga åt drätsel-nämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommissionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndighe-ter, stadens byggnadschef, stadsingenjören, stads-arkitekten, en av kommittén adjungerad, i stads-planefrågor särskilt sakkunnig person samt tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra förslag dels till revision av stadspla-nerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befrämja utnyttjandet av stadens gatureg-leringsfastigheter, dels till lämplig användning av dessa. Det senare uppdraget har numera överta-gits av fastighetsnämnden. År 1912 uppdrogo stadsfullmäktige åt stadsplanekommissionen att uppgöra förslag till stadsplaner för tätt bebygg-
da samhällen inom dåv. Brännkyrka socken, även-
som plan till huvudtrafikleder dem emellan. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett om-
bud för dåv. lantegendomsnämnden. I samband
med inrättandet av fastighetsnämnden (se sid.
65) och den kommunala omorganisationen år
1920 förändrades kommissionens sammansättning
ytterligare.

Stadsplanekommissionens arbete utsträcktes emellertid så småningom från dess ursprungliga uppgift, exploaterandet av stadens gatureg-leringsfastigheter, till att avse stadsområdets pla-nering överhuvud. Kommissionen erhöll härige-nom en självständig och bestående uppgift inom förvaltningen, särskilt betydelsefull genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stads-planearbetets nära anknytning till den kommu-nala fastighetspolitiken. Med hänsyn härtill be-slöt stadsfullmäktige år 1920 att fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommissionen med en själv-ständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenäm-nnden*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920.

Stadsplanenämnden har till uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnadsverksamhetens utveckling och bostadsbehovet visar sig erforder-ligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stads-planer och planer för andra trafikleder än gator.

Rörande arbetet på en generalplan för Stock-holm se nedan.

Nämnden består av, förutom ordförande, som tillsattes av stadskollegiet bland borgarråden, stadsarkitekten samt sju andra för två år i sänder valda ledamöter, av vilka en utses av gatunäm-n-den, en av fastighetsnämnden samt fem av stads-fullmäktige. För vardera av de av gatunämnden och fastighetsnämnden utsedda ledamöterna till-sättes i enahanda ordning en suppleant. För ordföranden och av stadsfullmäktige valda leda-möter väljas fem suppleanter av stadsfullmäktige. Vid nämndens sammanträden, som äga rum minst en gång i månaden, är stadsingenjören berättigad att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogen-het tillkommer, var för sitt förvaltningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastig-hetskontor, å vilka handläggas ärenden rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens ytterområden.¹⁾

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre re-visorer jämte två suppleanter.

Författningar m. m. Lag om fastighets-bildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 27 maj 1919, 13 maj 1921, 5 maj 1922 samt 23 maj och 20 juni 1924. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920, med ändring den 30 juni 1922.

Stat år 1925. Utgifter: 306,900 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 1 april 1925 för sin del antagit och kungl. maj:ts prövning under-ställt vissa ändringar i stadsplanenämndens instruktion, avsedda att träda i kraft den 1 maj 1925. Dessa ändringar avse främst överflyttande till stadsplanenämnden av vissa av de trafik-ärenden, vilka hittills handhafs av trafikkom-missionen; denna skall upphöra vid den nya or-ganisationens ikraftträdande. För handläggning inom stadsplanenämnden av ifrågakvarande trafik-ärenden skola utses särskilda trafikdelegerade, bestående av nämndens ordförande och fyra av nämndens ledamöter (se vidare utl. nr 93 för år 1925).

Vice ordförande.

Lallerstedt, E. J., professor (som led. utsedd av stadsfullm.).

Övriga ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktionssekreterare (utsedd av stadsfullm.).

Ekman, V. R., direktör (utsedd av stadsfullm.).

*Hasselquist, N., fastighetsdirektör (utsedd av fastighetsnämnden).

*Hernlund, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

*Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör (utsedd av stadsfullm.).

*Tingsten, K. A., tf. gatudirektör (utsedd av gatunämnden).

Westholm, J. S., stadsarkitekt (självskr.).

Suppleanter.

Bergsten, C. G., arkitekt (utsedd av stadsfullm.).

*Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

*Hedström, E., förste ingenjör (utsedd av gatunämnden).

Magnusson, G. G., direktör (utsedd av stadsfullm.).

*Stendahl, O., direktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Ström, O. F., redaktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Resp. vikarie för fastighetsdirektören (utsedd av fastighetsnämnden).

Sekreterare

(1,500 kr.).

Björkman, C. A. J.

Stadsplanenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1924 års räkenskaper och förvaltning).

Hult, C. A., ingenjör.

Larsén, A., byggnadsverkmästare.

Nyström, C. O. A., överstelöjtnant, stadsfullm.

Suppleanter:

Alberger, L. E., byråingenjör.

Öhrström, K. O. A., kapten.

Stadsplanekontoret.

Stadshuset, 4 tr., C.: t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens verkställande organ. Dess organisation fastställ-

des av stadsfullmäktige den 15 maj 1922. Kontorets chef är en av nämnden utsedd stadsplanedirektör.

Stadsplanedirektör (28).

Hallman, P. O. (förordn. t. o. m. ³⁰/_e 1927); mottagningstid: 11—1.

Stadsplanearkitekter

(anslag 11,000 kr.).

Ryberg, C. T.; Gahn, W. B.

Byråarkitekt (22).

Berven, Hj. G. M.

Biträdande arkitekter

(7,920—7,200 kr.).

Holmberg, O. F. W.; Sehlistedt, O.; Bergentz, T. G.

En extra arkitekt (4,500 kr.).

Byråingenjör (22).

Nordgård, K.

Extra byråingenjörer

(7,800, resp. 1,800 kr.).

Lindgren, T. O. I.; Dahlberg, L. A. (se sid. 68).

Biträdande ingenjör

(7,560 kr.).

Carlstedt, R. B.

En extra ingenjör (4,800 kr.).

Kontorsskrivare och registrator (9).

Alland, H. Swea A.

Två ritbiträden (7), fyra extra ritbiträden (3,300—2,460 kr.), ett modelleringsbiträde (2,280 kr.), ett kontors- och skrivbiträde (1,980 kr.), en vaktmästare (1,860 kr.).

(Vid trafikärendenas övertagande torde tillkomma ytterligare personal; jfr sid. 83.)

Upprättandet av en generalplan för Stockholm.

Stadsplanenämnden beslöt den 6 febr. 1923 uppdraga åt stadsplanekontoret att utarbeta en generalplan för Stockholm, innefattande ett detaljerat program för stadsplanens framtida utveckling i såväl tekniskt som socialt och ekonomiskt avseende. Generalplanen är avsedd att omfatta hela det område inom och utom nuvarande stadsgräns, där bosättning med möjlighet till goda trafikförbindelser med stadens centrum kan tänkas uppstå inom överskådlig framtid (i första hand beräknat till ungefär en cirkel med 15 km. radie). Arbetet innefattar dels en inventering av de nuvarande förhållanden, som beröra byggnadsgrundens och terrängens varierande beskaffenhet, kulturella minnesmärken, värdefullare vegetation o. d. samt äganderättsförhållanden,

SpN. markdispositioner m. m., ävensom sammanställande av erforderligt kartmaterial, dels uppgörande av en dispositionsplan över terrängen för dess användning till skilda ändamål, såsom bostäder, industri, offentliga anläggningar, parker, idrotts- och lekfält m. m., dels slutligen en utredning av lämpliga system för trafikleder av olika slag med hänsyn till lokala bebyggelsecentra, hamn- och industriområden, reservationer för offentliga institutioner, parker o. s. v.

Arbetet utföres inom stadsplanekontoret under stadsplanedirektörens ledning av en särskilt förordnad avdelningschef.

Avdelningschef

(18,000 kr., inkl. rörl. lönstillägg).

Hörnell, P. G.

Biträdande arkitekt

(7,800 kr.).

Hedqvist, P. G.

Slussdelegationen.

Sedan i en år 1923 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslagits att uppdraga åt en delegation att utarbeta en plan för ordnande av trafikförhållandena vid Slussen och angränsande trakter, beslöt stadsplanenämnden den 5 febr. 1924 att genom en dylik delegation låta verkställa en allsidig teknisk utredning av sluss trafikproblemet. Delegationen består av representanter för fastighetsnämnden, gatunämnden, hamnstyrelsen och styrelsen för ab. Stockholms spårvägar samt två av stadsplanenämnden utsedda ledamöter, den ene tillika ordförande, och motionären hos stadsfullmäktige. Trafikkommissionens byråföreståndare äger deltaga i delegationens förhandlingar.

Delegerade.

Hallman, P. O., stadsplanedirektör, **Sandberg, H. K. A.**, borgarråd, stadsfullm., ordf. (utsedda av stadsplanenämnden); **Hasselquist, N.**, fastighetsdirektör (utsedd av fastighetsnämnden); **Tingsten, K. A.**, tf. gatudirektör (utsedd av gatunämnden); **Vinberg, S. W.**, hamndirektör (utsedd av hamnstyrelsen); **Hellgren, A. G.**, direktör (utsedd av styrelsen för ab. Stockholms spårvägar); **von Porat, T. G. H.**, avdelningschef, stadsfullm., vice ordf. (motionär).

Suppleanter: **Bergsten, C. G.**, arkitekt, **Nordgård, K.**, byråingenjör, tekniskt biträde och föredragande (utsedda av stadsplanenämnden); **Eggert, G. E.**, förste ingenjör (ut-

sedd av fastighetsnämnden); **Hedström, E.**, förste ingenjör (utsedd av gatunämnden).

Trafikkommissionen.

Med anledning av en hos stadsfullmäktige år 1917 väckt motion om tillsättande av en kommunikationsnämnd, som med hänsyn till stadens utvecklingsmöjligheter och behov av olika kommunikationsleder skulle framlägga fullständigt förslag till ordnande av stadens kommunikationer, tillsatte stadsfullmäktige år 1918 en kommitté med uppdrag att handlägga och utreda huvudstadens kommunikationsfrågor. Kommittén bestod av fem personer, en utsedd av drätselnämndens första avdelning, en utsedd av stadsfullmäktige, stadens byggnadschef, fastighetsdirektören samt en av kommittén adjungerad, i kommunikationsfrågor särskilt sakkunnig person; år 1919 beslöt stadsfullmäktige att utse ytterligare två ledamöter. Kommittén utarbetade ett flertal förslag och verkställde utredningar av olika kommunikationsfrågor, särskilt bangårds-, förortsbane- och spårvägsfrågorna.

Emellertid visade sig behovet av ett särskilt organ för allsidig och enhetlig beredning och behandling av huvudstadens kommunikationsfrågor vara av mera permanent karaktär. Stadsfullmäktige beslöt därför den 5 mars 1923 att, med återkallande av det trafikkommittén lämnade uppdraget, uppdraga åt en särskild kommission (trafikkommissionen) att tillsvidare och i mån av behov utreda föreliggande kommunikationsfrågor och inkomma med de förslag, vartill anledning gäves. Trafikkommissionen består av sju för ett år utsedda ledamöter, av vilka fyra väljas av stadsfullmäktige, en av gatunämnden, en av stadsplanenämnden och en av fastighetsnämnden. Kommissionens anslag uppföras å stadsplanenämndens stat.

I samband med antagande av vissa ändringar i stadsplanenämndens instruktion (se noten sid. 80) beslöt stadsfullmäktige den 1 april 1925, att trafikkommissionen skall upphöra vid den tidpunkt, då nämnda ändringar träda i kraft. De arbetsuppgifter, som nu påvila trafikkommissionen, skola överflyttas till stadsplanenämnden och gatunämnden.

Stat år 1925. Utgifter: 39,300 kr.

Ledamöter.

Erikson, G. O., kassör, stadsfullm., **Persson, P. G.**, faktor, stadsfullm., **Welin, K. G. A.**, f. d. trafikdirektör, stadsfullm., ordf., **Wretling, E. P.**, civilingenjör (utsedda av stadsfullmäktige); **Tingsten, K. A.**, tf. gatudirektör, vice ordf. (utsedd av gatunämnden); **Hallman, P. O.**, stadsplanedirektör (utsedd av stadsplanenämnden); **Hasselquist, N.**, fastighetsdirektör (utsedd av fastighetsnämnden).

Sekreterare
(780 kr.).

Björkman, C. A. J.

Ingenjör och tf. föreståndare
(8,100 kr.).

Lundborg, G. O. F.

Biträdande ingenjör
(5,100 kr.).

Sjöholm, A. J. T.

Ett skriv- och ritbiträde (2,760 kr.), en
stenograf (1,980 kr.).

Kontor och expedition.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—4.